

POLITIETS
FELLESFORBUND

SEKS POLITISKE TILTAK FOR TRYGGHET I SAMFUNNET

Programpakke mot Stortingsvalget 2021

- ✎ **Politiets Fellesforbund krever at etterforskningsfaget styrkes for å ivareta rettsikkerheten til innbyggerne ved å rekruttere, beholde og etterutdanne nok etterforskere som gis en anstendig lønn.**
- ✎ **Politiets Fellesforbund krever at den nye straffeprosessloven sikrer full identitetsskjerming for politiansatte.**
- ✎ **Politiets Fellesforbund krever at det etableres et nasjonalt varslingsombud.**
- ✎ **Politiets Fellesforbund krever at politiansatte i tjeneste, og politistudenter i praksis og studietiden for øvrig, skal ha samme vern gjennom Folketrygden som militærpersonell når det kommer til yrkesskader.**
- ✎ **Politiets Fellesforbund krever at det innføres generell bevæpning av norsk politi.**
- ✎ **Politiets Fellesforbund krever at fremtidens politi har nok ressurser til å møte framtidens utfordringer med sin kompetanse og slagkraft.**

Forord

Politi- og lensmannsetaten må styrkes for å ivareta innbyggernes trygghet og rettssikkerhet. De ansatte, som skal løse samfunnsoppdraget, må gis de beste betingelser for å klare dette.

Politiets Fellesforbund har seks prioriterte saker inn mot Stortingsvalget 2021. Vi har derfor utformet denne programpakken for å sikre at våre politiske hovedprioriteringer gjenspeiles i de ulike partienes partiprogram ved Stortingsvalget 2021.

Vi ser frem til et godt samarbeid med alle politiske parti og deres ungdomsorganisasjoner. Målet er at vi i fellesskap skal utforme en politikk som ivaretar både innbyggerne og de politiansatte i fremtiden.

Sigve Bolstad
Forbundsleder

Politiets Fellesforbund krever at etterforskningsfaget styrkes for å ivareta rettsikkerheten til innbyggerne ved å rekruttere, beholde og etterutdanne nok etterforskere som gis en anstendig lønn.

ETTERFORSKNINGSLØFTET

Mangelen på etterforskningskapasitet svekker rettsikkerheten og tryggheten til befolkningen. Vi kan ikke godta at det fortsetter slik.

Etterforskningsløftet er en kvalitetsreform som del av nærpolitireformen. Flere publikasjoner tilbake over tid avdekket lav prioritet av etterforskningsområdet, høyt arbeidspress, manglende mulighet for karriereutvikling, utilfredsstillende lønnsnivå, lavt fokus på kontinuerlig kompetanseutvikling, manglende rutiner og kultur for læring og evaluering, fravær av nasjonale standarder, svak evne til å håndtere elektroniske spor og manglende IKT-støtte for etterforskning.

Etterforskningsløftet har 3 hovedfokus:

1. Styrket initialfase og etterforskningsledelse
2. System for kontinuerlig fagutvikling
3. System for kontinuerlig utvikling av medarbeidere

Når det gjelder de 2 første punktene er flere leveranser ferdige. Fokus er nå implementering og kontinuerlig oppfølging.

Vedrørende punkt 3 er det behov for ytterligere tiltak knyttet til karrieresystem og lønn. Lykkes vi ikke med dette klarer vi ikke å beholde etterforskerne våre, og kvaliteten og effektiviteten blir for lav. Fortsatt lav status og høy turnover på etterforskningsområdet vil motvirke effekten av kvalitetstiltakene.

Politets Fellesforbund krever derfor at etterforskningsfaget styrkes for å ivareta rettsikkerheten til innbyggerne ved å rekruttere, beholde og etterutdanne nok etterforskere som gis en anstendig lønn.

Politiets Fellesforbund krever at den nye straffeprosessloven sikrer full identitetsskjerming for politiansatte.

FULL IDENTITETSSKJERMING FOR POLITIET

Politiet er på jobb for samfunnet som polititjenestepersoner, ikke som privatpersoner. Politiansatte og deres familier må ikke ende opp med å personlig ta konsekvensene av trusselsituasjoner.

I desember 2019 gjennomførte Politiets Fellesforbund en undersøkelse blant sine medlemmer med spørsmål om de har opplevd trusler og ubehagelige hendelser etter arbeidstid, enten mot seg selv eller sin familie. I overkant av 3500 medlemmer svarte på undersøkelsen. Undersøkelsen avdekket et stort omfang:

- Over halvparten svarte at de har blitt truet om at noe skal skje eller gjøres mot en selv eller familien.
- Fire av ti svarte at de frykter at noe kan skje med dem eller familien privat, som kan være knyttet til jobben i politiet.

- Om lag én av tre svarte at de har opplevd ubehagelige hendelser etter arbeidstid, enten mot seg selv eller sin familie – og som de mener er knyttet til jobben som politiansatt.
- Om lag seks av ti svarte at de, som følge av jobben som politiansatt, tar forholdsregler med hensyn til sikkerheten – da ut over det som kanskje er vanlig å gjøre.

Politiet skal gjennom forebyggende, håndhevende og hjelpende virksomhet være et ledd i samfunnets samlede innsats for å fremme og befeste borgernes rettssikkerhet, trygghet og alminnelige velferd for øvrig (Politolovens § 1, 2.ledd). Politiet er de eneste som gjennom lov og myndighet kan bruke makt ovenfor innbyggerne i fredstid.

FULL IDENTITETSSKJERMING FOR POLITIET

Politiansatte skal ha rett til å leve uten frykt for trusler og represalier, og rett til et privatliv og normal livsførsel. Full identitetsskjerming i tjenesten og under rettsprosessen vil hindre at yrkesutøvelsen får konsekvenser for privatlivet. Vi kan ikke risikere at politiets evne til å beskytte befolkningen svekkes på grunn av trusselsituasjoner initiert av kriminelle eller fremmede makter.

Politiansatte på små og store tjenestesteder utfører oppdrag som kan gi skjermingsbehov. Det er altså ikke kun spesialenhetene i politiet, slik som beredskapstroppen og Politiets Sikkerhetstjeneste, som har behov for skjermet identitet.

Det er tilfeldig hvilke tjenestepersoner som havner i en situasjon hvor de får behov for å skjerme identiteten. Dette fordi det er umulig å forutse hvilke oppdrag som kan utløse et slikt behov. Ofte er det under maktutøvelsen skjermingsbehov oppstår, men skjermingsbehov kan også oppstå i forbindelse med andre type saker.

Dagens lovverk er fragmentert og utilstrekkelig og dekker ikke politiansattes behov for identitetsskjerming. I tillegg er kunnskapsnivået om når, hvordan og hvorfor behovet for identitetsskjerming oppstår, lavt. Selv om grep for å skjerme identiteten blir tatt tidlig i saksgangen blir identiteten eksponert når saken når domstolen. Problemet er at man ikke kan bruke en hjemmel for å skjerme identiteten gjennomgående gjennom hele straffesakskjeden.

Politiets Fellesforbund krever derfor at den nye straffeprosessloven sikrer full identitetsskjerming for politiansatte.

Politiets Fellesforbund krever at det etableres et nasjonalt varslingsombud.

NASJONALT VARSLINGSOMBUD

Forskning viser at halvparten av alle arbeidstakere som opplever kritikkverdige forhold velger å ikke varsle i frykt for gjengjeldelse.

Politiets Fellesforbund har ved gjentatte anledninger, og gjennom flere alvorlige varslings saker de senere årene, påpekt det absolutte behov og krav om at varslervernet og rutiner for håndtering av varslings saker må forbedres og styrkes. Politiets Fellesforbund var derfor positive til regjeringens oppnevning av det offentlige ekspertutvalget og deres leveranse igjennom NOU 2018:6 Varsling – verdier og vern i mars 2018.

Varsling er av stor verdi for samfunnet. Dette forutsetter at varsler får en tillitsvekkende og habil behandling. Det forutsetter også at den som varsler om kritikkverdig forhold og om varslede blir tilstrekkelig ivaretatt i prosessen. Det kan igjen føre til at også andre som er vitne til kritikkverdige forhold tør å ta risikoen med å varsle. Samfunnsnyttene av å avdekke kritikkverdige forhold i arbeids- og samfunnsliv er enorm og det kan gi store årlig besparelser. For å sikre den viktige samfunnsnyttene må lovverk og organisatoriske rammer prioriteres. Et nasjonalt varslingsombud kan bidra til dette, og det haster med å få det på plass.

Hovedutfordringen er at de som skal behandle sakene ikke nødvendigvis er objektive, og det er manglende tillit til troverdig behandling av varselet. Politiets Fellesforbund opplever at det legges fokus på person og involverte parter framfor selve varselet. Dette handler i stor grad om manglende kunnskap og kompetanse, men det handler også om kultur og ledelse.

Politi- og lensmannsetaten fikk i januar 2017 på plass nasjonale rutiner for varsling. På tross av dette har vi mange eksempler på at politiet som etat ikke er i stand til å håndtere varslings saker på en habil og troverdig måte. Forholdene og erfaringene har ikke endret og forbedret seg tilstrekkelig. Den største utfordringen er å sikre objektivitet knyttet til oppfølging av varsler. Organisatoriske og strukturelle grep med opprettelse av et varslingsombud vil tydeliggjøre den samfunnsmessige verdien varsling har.

Politiets Fellesforbund krever derfor at det etableres et nasjonalt varslingsombud.

Politiets Fellesforbund krever at politiansatte i tjeneste, og politistudenter i praksis og studietiden for øvrig, skal ha samme vern gjennom Folketrygden som militærpersonell når det kommer til yrkesskader.

YRKESKADDEERSTATNING

Politiets Fellesforbund krever at politiansatte i tjeneste, og politistudenter i praksis og studietiden for øvrig, skal ha samme vern gjennom Folketrygden som militærpersonell når det kommer til yrkesskader.

Politolovens § 1 – Ansvar og mål: Staten skal sørge for den polititjeneste som samfunnet har behov for. Polititjenesten utføres av politi- og lensmannsetaten. Politiet skal gjennom forebyggende, håndhevende og hjelpende virksomhet være et ledd i samfunnets samlede innsats for å fremme og befeste borgernes rettssikkerhet, trygghet og alminnelige velferd for øvrig.

Politiet utfører oppgaver som beskrevet i Politilovens § 1 hver dag - hele året, og er samfunnets maktorgan i fredstid. Ingen andre yrkesgrupper er gitt tilsvarende oppdrag av staten. Samfunnsoppdraget innebærer stor grad av risiko for politiet. I ytterste konsekvens er denne yrkesgruppen villig til å sette liv og helse på spill for å løse samfunnsoppdraget.

Dette utløser et betydelig ansvar for staten. Politiets Fellesforbund opplever at staten ikke tar dette ansvaret i dag fordi mange politiansatte i tjenesten ikke får sine skader godkjent som yrkesskader. Det er urimelig at politiansatte selv skal betale for de skadene arbeidet påfører dem.

Politiet har ikke en like god dekning for skader som kan bli påført under utøvelsen av tjenesten som forsvarspersonell. Dette henger sammen med at forsvaret har en lovfestet dekning i Folketrygdlovens § 13-8 mens politiet er dekket i Folketrygdloven § 13-3. I Folketrygdloven § 13-3 stilles det som vilkår at den skadevoldende hendelse må ha skjedd som en ulykke, det vil si som en ytre, plutselig og uforutsett hendelse.

YRKESKADEERSTATNING

Politiet i Norge har høy tillit i befolkningen. Hvordan politiet fungerer i et demokrati er avgjørende for forholdet mellom staten og politiet og forholdet mellom staten og befolkningen. Politiet er bevisste på hvordan de forvalter denne tilliten, og deres måte å utøve makt på har endret seg. Makten skal utøves uten å påføre lovbrøyttere unødvendig skade. Det krever timer med trening, og treningen i seg selv utsetter politiansatte for skader.

Samfunnet har økt bevissthet når det gjelder HMS, det gjelder også for våre medlemmer. Lovverket som regulerer yrkesskadeerstatning for politifolk har stått stille og tar ikke inn over seg samfunnsutviklingen.

En ny yrkesskade vil ha en kostnad. Når det gjelder politiet, er det også viktig å se på hvor mye politiets innsats sparer samfunnet for kostnader. Ved å være godt forberedt og trent, være til rett sted til rett tid, hindrer vi at forbrytelser skjer. Dette er lønnsomt for samfunnet.

Et uendret lovverk vil kunne få alvorlige følger for samfunnsoppdraget. Man kan risikere at politiansatte vil vegre seg mot å øve på realistiske scenario slik som terror, alvorlig kriminalitet, væpnede operasjoner, livvaktjeneste og andre kritiske hendelser. Manglende øving vil redusere politiets kapasitet og evne til å løse samfunnsoppdraget. Staten sørger dermed ikke for den polititjenesten som samfunnet har behov for og tilliten svekkes.

Politiets Fellesforbund krever derfor at politiansatte i tjeneste, og politistudenter i praksis og studietiden for øvrig, skal ha samme vern gjennom Folketrygden som militærpersonell når det kommer til yrkesskader.

Politiets Fellesforbund krever at det innføres generell bevæpning av norsk politi.

GENERELL BEVÆPNING AV NORSK POLITI

Politiets Fellesforbund krever at det innføres generell bevæpning av norsk politi.

Politiets oppgaver og ansvar innebærer at politifolk må håndtere livstruende situasjoner når andre trekker seg ut. Innbyggerne har en forventning om at politiet skal løse slike oppdrag raskt, og dermed er tilgang til våpen en avgjørende faktor.

Våre nordiske naboland er generelt bevæpnet samtidig som de står for de samme grunnleggende verdiene som norsk politi. Grunnleggende verdier der fokus på tillit og unødig bruk av makt er avgjørende for å løse samfunnsoppgavet.

Gjentatte alvorlige terrorhendelser i Europa viser at terror og alvorlig kriminalitet er blitt en del av hverdagen. I desember 2019 meddelte Politiets Sikkerhetstjeneste at antallet personer i Norge som uttrykker støtte til høyreekstreme terroraksjoner og terrorister har økt.

I løpet av en fjorten måneders periode (november 2014 til februar 2016) var norsk politi midlertidig bevæpnet grunnet et skjerpet trusselbildet. Denne perioden viste at politiet håndterte bevæpningen på en svært god måte. Dette mener Politiets Fellesforbund gir et godt grunnlag for å vise at norsk politi har kompetansen som trengs for å være generelt bevæpnet.

På bakgrunn av utviklingen i kriminalitetsbildet og samfunnsutviklingen for øvrig, herunder et endret trusselbilde, er det nødvendig med generell bevæpning for å beskytte innbyggerne og sikre den enkelte tjenestemann- og kvinne.

Politiets Fellesforbund krever derfor at det innføres generell bevæpning av norsk politi.

Politiets Fellesforbund krever at fremtidens politi har nok ressurser til å møte framtidens utfordringer med sin kompetanse og slagkraft.

FREMTIDENS POLITI

Politiets Fellesforbund mener at framtidens politi skal kjennetegnes av:

- Innbyggerne skal oppleve at politiet er lokalt forankret gjennom å være desentralisert og integrert i lokalsamfunn
- Innbyggerne skal oppleve en god hverdagsberedskap som er tuftet på forebygging, etterforskning og operative tjenester
- Innbyggerne skal oppleve et tilgjengelig og tilstedeværende politi
- Innbyggerne skal oppleve at politiet utvikler seg i takt med samfunnsutviklingen
- Politiansatte skal oppleve en åpen og ærlig kultur hvor det er reell medbestemmelse og et godt ytringsklima

- Politiansatte skal oppleve et høyt fokus på metodeutvikling og kvalitet
- Innbyggerne og politiansatte skal oppleve mangfold og likestilling
- Politiets Fellesforbund krever at det stilles krav til fullført og bestått politiskole/politihøyskole for tildeling av full politimyndighet. Det er behov for opprydding og klargjøring av myndighetsområdene, politimyndighet og påtalemyndighet

Politiets Fellesforbund krever at framtidens politi har nok ressurser til å møte framtidens utfordringer med sin kompetanse og slagkraft.

Sterkt fellesskap – trygghet for alle